

תוספת מס' 1

לעתון הרשמי גליון מס' 1380 מיום 28 בדצמבר, 1944.

פקודת נזיקים אזרחיים,

מס' 36 לש' 1944.

פקודה הבאה להגדיר ולתקן את חוק הנזיקים האזרחיים.

חוק יוחק בידי הנציב העליון לפלשתינה (א"י) בעצתה של המועצה הפלשתינאית (א"י): —

1. פקודה זו תיקרא פקודת הנזיקים האזרחיים, 1944, והיא תיכנס לתקפה בתאריך אשר שם קצר ותחילת פרסום חוקה ייקבע על ידי הנציב העליון בהודעה בעתון הרשמי.

חלק א.

אקדמות.

2. (1) פקודת הפירושים תחול על פקודה זו, ותתפרש מתוך כפיפות לה, בהתאם לעקרונות הפרשנות המשפטית הקיימים באנגליה, וצריך יהיה להניח כי הביטויים, המשמשים בה, משמשים — במידה שהדבר מתיישב עם נוסח הכתוב, ופרט לאותם שלהם ניתן פירוש אחר במפורש — במובן הניתן להם בחוק האנגלי, ויתבארו בהתאם לכך.
- (2) בפקודה זו יהיו למונחים הבאים הפירושים שבצידם, אלא אם יחייב נוסח הכתוב פירוש אחר —

„אדם” פירושו אדם אשר, ביחס לאדם אחר, בידו שליטה גמורה על האופן שבו מבצע האחר את עבודתו למענו הוא, אך הוא עצמו אינו כפוף לשלטון דומה מבחינת אותה עבודה עצמה; ואילו „משמש” פירושו כל אדם שעבודתו נתונה לשליטה כזאת:

בתנאי, ששום אדם בשירותם של הוד רוממות או ממשלת פלשתינה (א"י) או כל מועצה עירונית, מועצה מקומית או שלטונות מקומיים אחרים או של כל אדם לא יהיו רואים אותו כאדם או משמש כל אדם אחר באותו שירות;

„אחד ההורים” כולל גם סבים, סבתות והורים-חורגים;

„בעל-חיים” כולל עופות, דגה, חרקים וזוחלים;

„חית-בר” פירושה כל בעל-חיים שכרגיל אין שומרים אותו בפלשתינה (א"י) בשבייה או בשליטת אדם;

„טרען” כולל גם תובע תביעה נגדית או תביעה חוזרת;

„ילד” כולל נכד, ילד-חורג וילד שעודו עובר במעי אמו, וכן כל ילד אי-חוקי או מאומץ, ובשעה שחוסך קורבה כל-שהיא, הנכללת לפי הוראותיה של פקודה זו בנגד מובנם של הביטויים „אחד ההורים” ו„ילד”, יתייחסו אל כל אדם אי-חוקי או כל אדם מאומץ כאילו הוא, או כאילו היה, צאצא חוקי של אמו ואביו המיומר או של מאמציו, הכול לפי העניין;

„מחזיק” פירושו כל אדם המחזיק באופן חוקי כל נכסי דלא-ניידי, או הזכאי — בפני בעליהם — להחזיק או להשתמש בהם, ובהיעדר אדם כזה יהיה זה בעל אותו רכוש;

„משרה ציבורית” פירושה כל משרה שטיבה ציבורי, בין שהיא נתונה לשליטתו המידית של הנציב-העליון ובין שאינה נתונה לכך;

„נוק” פירושו אבדן, או חזק, כל רכוש, נזק, רווחה גופנית, שם-טוב או כל אבדן או חזק אחר כיצא באלה;

„נוק ממון” פירושו כל הפסד או הוצאה ממשיים, הניתנים להערכה בכסף ולפירוט במרטים;

„נטען“ כולל נטען בתביעה נגדית או תביעה חוזרת;

„נכסי דלא-ניידי“ פירושה קרקעות, עצים, בתים, בניינים וקירות או מבנים אחרים;
„נכסים מיטלטלים“ פירושה כל הפך דומם או בעל-חיים, וכוללים כסף, תוצרת עצים
וגפנים, דגנים, ירקות ויבולים אחרים ומים, בין כשהם מחוברים לקרקע ובין כשהם
תלויים ממנה;

„פגיעה“ פירושה כל התערבות בלתי-חוקית בזכות חוקית;

„רכוש“ פירושו נכסי דלא-ניידי או נכסים מיטלטלים;

„תביעה משפטית“ פירושה כל משא ומתן משפטי שטיבו אזרחי בפני בית-משפט
כל-שהוא, וכולל ניכוי שכנגד או תביעה נגדית;

3. העניינים המנויים בפקודה הזאת להלן יהיו נזיקים אזרחיים, ומתוך כפיפות להור
ראותיה של פקודה זו יהיה כל אדם, שנגרמים לו פגיעה או נזק מפאת נזיקים אזרחיים
כל-שהם, שנעשו בפלשתינה (א״י), זכאי בתקונות הנקובות להלן לחובתו של האדם
שגרם נזיקים אזרחיים כאלה או שהוא אחראי להם:
בתנאי שכל מעשה, אשר אם יחזור ויעשוהו לא יהיה בו כדי נטייה לקיים תביעה לחובה,
והוא מעשה אשר עליו לא יתלונן כל אדם בעל תבונה ומזג רגילים במסיבות הנדונות,
לא יהיו רואים אותו כנזיקים אזרחיים.

זכות לתקן נזיקים
אזרחיים.

חלק ב.

זכויותיהם והתחייבויותיהם של בני-אדם מסויימים.

4. — (1) פרט למקרים שבהם מתנה במפורש הוראה אחרת, לא תוגש תביעה משפטית
בדבר נזיקים אזרחיים על הוד רוממותו או ממשתל פלשתינה (א״י).
(2) משמשו של הוד רוממותו ופקיד ציבורי יהיו אחראים לכל נזיקים אזרחיים שיעשו,
ואם ייתבעו על-כך, יהיו נתבעים מתחילתם הפרטית:

— בתנאי שמתוך כפיפות להוראות המעמדים-הקטנים (4) ו-(5) וכל פגיעה בפעולה הנראית
של מעשה 57, יהיה זה לימוד-זכות בכל תביעה משפטית — שתוגש על כל משמש או
פקיד ציבורי כזה שלא תהיה תביעה על רשלנות — כי הפעולה, אשר עליה מתלוננים,
היתה בגדר הרשאתו החוקית או שנעשתה מתוך תוסלב בשעת שימוש מיומר בהרשאתו
החוקית.

(3) כל משמש של הוד רוממותו או פקיד ציבורי לא יהיה אחראי לנזיקים אזרחיים
שגרם כל משמש אחר של הוד רוממותו או פקיד ציבורי אחר, אלא אם הרשה או אישר
במפורש נזיקים אזרחיים כאלה.

(4) לא תוגש כל תביעה משפטית על כל שופט של בית-המשפט העליון או בית-משפט
מחוזי, או על כל חבר של בית-משפט או בית-דין, ששופט כזה חבר לו, או על כל
אדם הממלא בתוקף החוק תפקידו של כל שופט כזה או חבר כזה, על כל נזיקים
אזרחיים שעשה בתוקף תפקידו המשפטי.

(5) לא תוגש כל תביעה משפטית על כל אדם, שהוא הוא בית-משפט או בית-דין כל-
שהם, או חבר להם, ואלה אינם בית-המשפט העליון או בית-משפט מחוזי, או כל בית-
משפט או בית-דין, ששופט של בית-המשפט העליון או בית-משפט מחוזי חבר להם,
או על כל אדם הממלא בהיתר את תפקידיו של כל אחד כזה, או על כל אדם אחר
הממלא תפקידים משפטיים, ובורר בכלל, בגלל כל מעשה נזיקים אזרחיים שביצע מכוח
תפקידו המשפטי, אם היה הפעל, שגרם את הנזיקים האזרחיים, בגדר שיפוטו.

5. למרות כל דבר האמור בפקודת פשיטת-הרגל, 1936, יכול פושט-רגל לתבוע לדין
וליהנות נתבע לדין על נזיקים אזרחיים, וכל תביעה משפטית על נזיקים כאלה לא
תוגש מטעם רכושו של פושט-רגל או עליו:

בתנאי כי —

(א) זכות התביעה המשפטית על כל נזיקים כאלה שגרמו — או הגורמים — נזק ממון
לרכושו של פושט-רגל תעבור לידי נאמנו או שזה האחרון ישתמש בה;
(ב) פסקידן לחובת פושט-רגל, שהושג — לפני תאריך צו קבלת-הנכסים — על נזיקים
אזרחיים, יהיה ניתן להוכחה בפשיטת הרגל; וכן.

איסור תביעות
משפטיות על
בני-אדם מסויימים
בדבר נזיקים
אזרחיים.

5/47 (3'0)

6/10/36

פושט-רגל.
מס' 3 5' 1936.

(ג) סעיף זה יהיה כפוף להוראות סעיף 15 של פקודה זו.

6. גוף מאוגד לא יקבל פיצויים כל־שהם על כל נזיקים אזרחיים, אלא־אם נגרם לו נזק על־ידיהם.

7. אדם שלא הגיע לגיל שמונה־עשרה יכול לתבוע לדין על נזיקים אזרחיים וגם להיות נתבע לדין — מתוך כפיפות להוראות סעיף 8 של פקודה זו — על אותם נזיקים: בתנאי שלא תוגש כל תביעה משפטית על נזיקים אזרחיים על כל אדם כזה, אט נובעים נזיקים כאלה במישרים או בעקיפים מחוזה כל־שהוא שאדם כזה התקשר בו.

8. לא תוגש כל תביעה משפטית על אדם כל־שהוא על נזיקים אזרחיים כל־שהם שעשאו, אם עדיין לא הגיע אותו אדם לגיל שנים־עשרה.

9.—(1) כל תביעה משפטית על נזיקים אזרחיים שנעשו לפני נישואים, או כל שעה שהם תופשים, לא תוגש בידי אחד הצדדים בנישואים כאלה או בידי כל אדם, המייצג את רכושו (של הבעל) או רכוש (של האשה), על הצד השני בנישואים כאלה או על כל אדם, המייצג את רכוש (של הבעל) או רכוש (של האשה).

(2) שום צד בנישואים לא יהיה אחראי לנזיקים אזרחיים כל־שהם שעשאו הצד השני בכל זמן אלא לפי הוראות הסעיפים 10, 11 ו־12 של הפקודה הזאת.

10. משיהיה כל אחד משני בני־אדם או יותר אחראי לפעל כל־שהוא לפי הפקודה הזאת, ואותו פעל הוא בגדר נזיקים אזרחיים, יהיו בני־אדם אלה אחראים לאותו פעל כולם יחד כעושים במשותף נזיקים אזרחיים, ויהיו עשויים להיתבע לדין ביחד או כל אחד ואחד מהם לחד.

11.—(1) לצרכי פקודה זו —

(א) כל אדם המשתף עצמו או עוזר, מרשה, מיעץ, פוקד, ממציא או מאשר כל פעל, שנעשה — או עומד להיות נעשה, או כל חדלון־מעשה שבוצע או עומד להיות מבוצע, בידי אדם אחר, יהיה אחראי לאותו פעל או חדלון־מעשה;

(ב) כל אדם, המעסיק סוכן — שאינו משמשו, כדי שיעשה פעל כל־שהוא — או סוג של פעלים כל־שהם — מטעמו, יהיה אחראי לכל דבר שיעשה אותו סוכן בביצוע אותו פעל או סוג של פעלים, ולאופן שבו יעשה אותו סוכן אותו פעל או סוג של פעלים; (ג) כל אדם, המתקשר בחוזה עם אדם אחר כל־שהוא, שאינו משמשו או סוכנו, כדי שיעשה פעל כל־שהוא מטעמו, לא יהיה אחראי לכל נזיקים אזרחיים שיגרמו, בשעת עשיית אותו פעל:

בתנאי שהוראות פסקה זו לא תחולנה, אם —

(I) אותו אדם התרשל בבחירת אותו קבלן (בעל־חווה), או

(II) אותו אדם התערב בעבודתו של הקבלן באופן כזה שגרם את הפגיעה או את הנזק, או

(III) אותו אדם הרשה או אישר את הפעל שגרם נזק או פגיעה, או

(IV) הדבר אשר על עשייתו נערך החוזה היה בלתי־חוקי, או

(V) אותו אדם היה אחראי — לפי הוראות כל חיקוק — לעשיית פעל, שאת ביצועו העביר לקבלן בלתי־חלוי.

(2) שום דבר האמור בפסקה הזאת לא ישפיע על אחריותו של אדם כל־שהוא לפעל כל־שהוא שנעשה בידי אותו אדם.

12.—(1) לצרכי פקודה זו יהיה אדון אחראי לפעל כל־שהוא שעשאו משמשו, אשר —

(א) הוא הרשהו או אישרהו, או

(ב) משמשו עשאו בהמשך עבודתו:

בתנאי כי —

(I) אדון לא יהיה אחראי לכל פעל שעשאו אדם, שאינו ממשמשיו האחרים, אשר

לו מסר משמשו את תפקידו בלא הרשאת האדון, בין במפורש ובין ברמיה; וכן

(II) אדם המוכרח — בתוקף החוק — להשתמש בשירותו של אדם אחר, שבבחירתו

בני־אדם שלא הגיעו לגיל שמונה־עשרה.

בני־אדם שלא הגיעו לגיל שנים־עשרה.

בעל ואשה.

עושי נזיקים
אזרחיים במשותף.

אחריות לפעלים
שנעשו בידי בני־
אדם אחרים שאינם
משמשים.

אחריות אדון לפעלי
משמשיו.

אין לו אפשרות לעשות כישור בעיניו, לא יהיה אחראי לכל פעל שיעשה אותו אדם אחר בהמשך עבודתו.

- (2) יהיו רואים כל פעל כאילו נעשה בהמשך עבודתו של משמש, אם עשאו הלה בתפקידו כמשמש, ובשעה שהיה מבצע את חובתו הרגילה והכרוכה בעבודתו, אף-על-פי שהפעל היה אופן בלתי נאות לביצוע פעל שהרשאו האדון; ואולם לא יהיו רואים פעל כאילו נעשה כנ"ל, אם עשאו משמש לצרכיו הוא ולא מטעם האדון.
- (3) לצרכי פקודה זו פעל כולל חדלון-מעשה.
- (4) שום דבר האמור בפסקה זו לא ישפיע על אחריות משמש לכל פעל שעשאו אותו משמש.

13. כל מקום שלפי הוראות פקודה זו יש צורך לסעון או להוכיח ידיעה, יהיו רואים את ידיעתו של סוכן או משמש כידיעת ראשו או אדונו, אם רכש ידיעה זו —

- (א) הסוכן בשעה שהיה פועל למען ראשו או מטעמו, או
- (ב) המשמש בהמשך עבודתו, בקשר אל עניין או דבר שביחס אליו דרושה ידיעה זו כנ"ל.
14. — (1) מת אדם כל-שהוא לאחר תחילת תקפה של פקודה זו, תתקיימה — מתוך כפיפות להוראותיו של סעיף זה — כל עילות תביעה משפטית על נזיקים אזרחיים, שתפסו בו או שהיו מסורים בידו, לחובת עובדו או לטובתו, הכול לפי העניין:

בתנאי שסעיף-קטן זה לא יחול על עילות תביעה משפטית על הוצאת שם רע.

(2) מקום שמתקיימת עילת תביעה משפטית לטובת עובדו של נפטר, ומותו של אותו אדם נגרם בפעל או בחדלון-מעשה, שבו מקור עילתה של התביעה המשפטית, יחושבו הפיצויים, שאפשר לגבותם לטובת עובדו של אותו אדם, בלא הסתמכות על ההפסד או הרווח שנגרם לעובדו בגלל מותו, אלא שאפשר לכלול בהם סכום להוצאות קבורה.

(3) אין לקיים כל משא ומתן משפטי על עילת תביעה משפטית על נזיקים אזרחיים, שהתקיימו בתוקף סעיף זה לחובת עובדו של נפטר, אלא אם —

- (א) נמשך משא ומתן משפטי על עילת תביעה משפטית לחובתו בשעת מותו, או
- (ב) מקורה של עילת התביעה המשפטית במה שאירע לא לפני ששת החדשים שקדמו למותו, ומשא ומתן משפטי על-כך יחל לא יאוחר משישה חדשים לאחר הוצאת תעודת ירושה או הצגת ירושה, שבתקפה אפשר לחלק את עובדו של הנפטר, או לאחר שיקבל בא-כוחו האישי החוקי של הנפטר תעודת בא-ות-כח, הכול לפי המעשה שקדם.

(4) מקום שנסבל נזק בגלל פעל או חדלון-מעשה, שעליהם היתה תופסת עילת תביעה משפטית על נזיקים אזרחיים באדם כל-שהוא, אילולי מת אותו אדם לפני הזמן שבו נסבל הנזק או באותו זמן עצמו, יהיו רואים — לצרכי הפקודה הזאת — כאילו תפסה בו לפני מותו אותה תביעה משפטית על אותו פעל או חדלון-מעשה, שהיתה תופסת בו לו מת לאחר שנסבל הנזק.

(5) הזכויות, שהוענקו בפקודה הזאת לטובת עובדו של נפטרים, יוסיפו על, ולא יגרעו מן, זכויות כל-שהן שהוענקו לתלויים בנפטרים בין בפקודה הזאת ובין בפקודה אחרת כל-שהיא.

(6) היה העובד נטול יכולת לשלם חובות, ובתוקף סעיף זה אפשר לקיים משא ומתן משפטי לחובתו, יהיו רואים כל התחייבות בגינה של עילת תביעה משפטית, אשר עליה ניתן לקיים את המשא והמתן המשפטי, כחוב הניתן להוכחה בהסדר (אפוסרופסות) העובד, אף-על-פי שזוהי תביעה שטיבה נזקים שלא תוסלו, אשר אינם נובעים מחוזה, הבטחה או מעילה באימון.

15. זכות לתקונה כל-שהיא בגלל נזיקים אזרחיים כל-שהם, או התחייבות בגינם, לא תהיה ניתנת ליעוד אלא בפעולת חוק.

חלק ג.

נזיקים אזרחיים ולימודי-זכות בתביעות משפטיות מסוימות על-כך.

16. — (1) הוצאת שם רע היא פרסום — בידי אדם כל-שהוא, בין בדפוס ובין בכתב, בציור, בדמות, בתנועות, במלים שנאמרו, או בהגאים אחרים, או באמצעים אחרים כל-שהם — כל דבר אשר —

אימתי תהיה ידיעת סוכן או משמש כידיעת אדונו.

נפקות מיתה על עילות מסוימות של תביעה משפטית.

אין ליער התחייבות או זכות בגינם של נזיקים אזרחיים.

הוצאת שם רע.

- (א) מייחס פשע לאדם אחר כל־שהוא, או
 (ב) מייחס התנהגות בלתי הוגנת, במשרה ציבורית, לאדם אחר כל־שהוא, או
 (ג) עלול לפגוע באדם אחר כל־שהוא מבחינת התעסקותו, משלחידו או משרתו, או
 (ד) עלול לעשות אדם אחר כל־שהוא למפגע לשנאת הכלל, לבזיון הכלל או לצחוק בעיני הכלל, או
 (ה) עלול לגרום לאדם אחר כל־שהוא, שבני־אדם אחרים יסו ממנו או ימנעו מהיפגש עמו.
 לצרכי סעיף־קטן זה „פשע“ פירושו כל עבירה, או פעל אחר, שעליהם נעשים לפי חיקוק כל־שהוא, העומד בתקפו בפלשתינה (א״י), וכל פעל, ויהי נעשה בכל אשר נעשה, אשר אילו נעשה בפלשתינה (א״י), היה עושהו נענש עליו שם.
 (2) לא יהיה אדם אחראי פחות להודעה של הוצאת שם רע רק בגלל כך, שהוא —
 (א) מודיעה בדרך חזרה או מפי השמועה, או
 (ב) נוקב — בומנו או לאחר־מכן — את האילן שבו תלה עצמו במסירת ההודעה, או
 (ג) מתוך כפיפות להוראותיהם של הסעיפים 19 ו־20, כאמין כי ההודעה אמיתית, או
 (ד) לא התכוון בעצם למסור או לפרסם הודעה זו על־אודות הטוען, או
 (ה) לא ידע שהטוען קיים:

בתנאי שיהיה בית־המשפט רשאי להביא בחשבון אותן מסיבות או כיצא בהן, בשעה שיפסוק פיצויים.
 (3) כדי להוציא שם רע אין צורך להביע במישרים או במילואה הודעה שיש בה משום הוצאת שם רע; די בדבר, אם מובן כזה, והטלתו על האדם שנאמר בו כי הוצא עליו שם רע, יוכל להיות מוסק אם מן ההודעה עצמה, שנאמר עליה היא כי היא מוציאה שם רע, ואם ממסיבות חיצוניות כל־שהן, או בחלקו מן האחת ובחלקו מן השנייה.

פרסום חומר מוציא שם רע.

17. אדם מפרסם חומר מוציא שם רע, אם הוא גורם כי יטופל — בדפוס, בכתב, בציור, בדמות, בתנועות, במלים האמורות, או בהגאים האחרים, או באמצעים האחרים, שבהם מעבירים את החומר המוציא שם רע — בדרך תערוכה, קריאה, קריאה בפני אחרים, תיאור, מסירה, הודעה, הפצה, ההויה, הבעה או הגייה או בכל דרך אחרת, כדיכך שהמובן המוציא שם רע שבחומר זה יהיה נודע או יהיה צפוי להיוודע לאדם כל־שהוא, שאינו —

- (א) האדם שעליו הוצא שם רע על־ידיכך, או
 (ב) הבעל או האשה של האדם המפרסם את ההודעה המוציאה שם רע, כל זמן שנשואיהם תופסים.
 לצרכי סעיף זה תהיה נחשבת לפרסום הודעה במכתב פתוח או בגלוית־דואר, בין שיישלהו לאדם שעליו מוציאים שם רע ובין שיישלהו לכל אדם אחר.

18. בכל תביעה משפטית, שתוגש על פרסום חומר מוציא שם רע, יהיה זה לימוד־זכות —
 (א) אם החומר, אשר עליו הוגשה התלונה, הוא אמת, או
 (ב) אם פרסומו היה בגדר זכות־יתרון בהתאם להוראותיה, של הפקודה הזאת.

19 — (1) פרסום חומר מוציא שם רע הוא בגדר זכות־יתרון לחלוטים במקרים הבאים, דהיינו: —

- (א) אם החומר מתפרסם על־ידי הנציב העליון או הוועד הפועל הממשלתי או המועצה הממשלתית, או כל גוף מחוקק, שיהיה עשוי להתכונן לאחר־מכן, בכל תעודה רשמית או דיו־השבון רשמי; או
 (ב) אם החומר מתפרסם בוועד הפועל הממשלתי או במועצה הממשלתית או בכל גוף מחוקק אחר, שיהיה עשוי להתכונן לאחר־מכן, והוא מתפרסם כנל על־ידי הנציב העליון או על־ידי חבר כל־שהוא של אותם ועד או מועצה או גוף מחוקק; או
 (ג) אם החומר מתפרסם לפי צו מאת הנציב העליון; או
 (ד) אם החומר מתפרסם בדבר אדם שחלה עליו באותו זמן משמעת צבא, צי או משטרה, ונוגע בהתנהגותו כאדם שחלה עליו משמעת כזאת, והוא מתפרסם בידי איזה אדם שלו שליטה עליו מבחינת אותה התנהגות, (ונשלח) אל אדם שלו שליטה עליו מבחינת אותה התנהגות; או

לימודי־זכות מיוחדים כתביעות משפטיות על הוצאת שם רע. אימתי יהיה פרסום חומר מוציא שם רע בגדר זכות־יתרון לחלוטים.